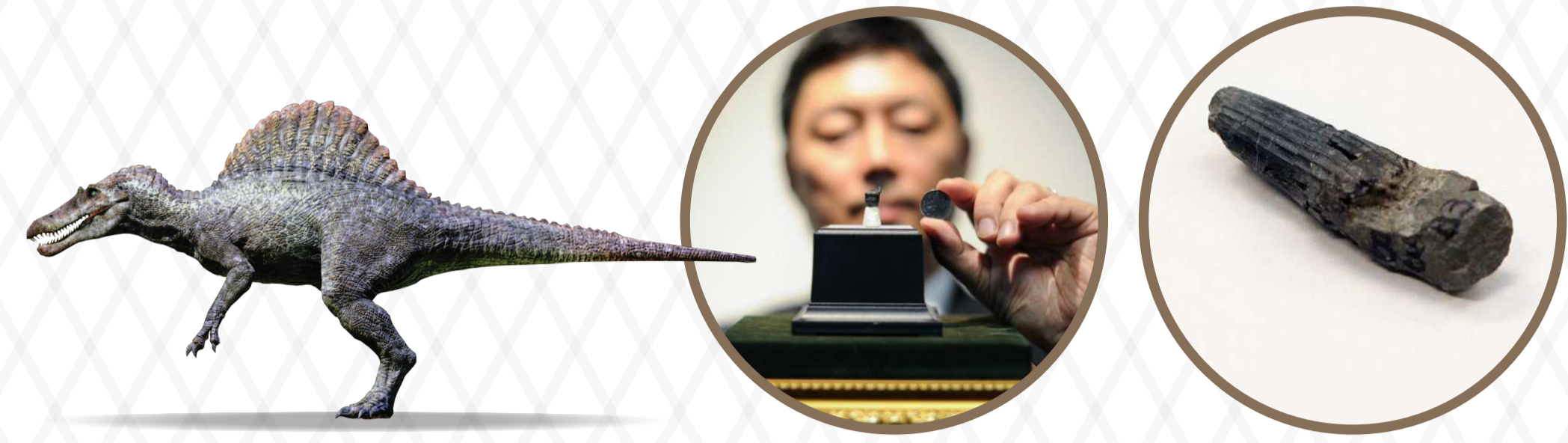

ตะลุยโลกล้านปี ในอาเซียน

ไถโนเสาร์พันธุ์ใหม่ของโลก ที่ สปป.ลาว

สะหวันนะเขตเป็นแขวง (จังหวัด) หนึ่งของประเทศ สปป.ลาว ตั้งอยู่ตอนกลางค่อนข้างไปทางใต้ของประเทศ มีประชากรอาศัยมากที่สุดกว่าแปดแสนคน นอกจากนี้ยังเป็นอันดับสองของประเทศ สปป.ลาว แล้วที่นี่ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงนั่นก็คือ **พิพิธภัณฑ์ไถโนเสาร์สะหวันนะเขต** ที่ได้รับรวบรวมฟอสซิลไถโนเสาร์จากแขวงสะหวันนะเขต ที่นักบรรพชีวินชาวลาวร่วมกับนักบรรพชีวินชาวฝรั่งเศสชุดหาร่องรอยและหลักฐานไว้ได้มากมาย จุดเด่นที่น่าชมคือ การค้นพบกระดูก 4 สายพันธุ์ คือ ประเภทกินเนื้อ 1 สายพันธุ์ ประเภทกินพืช 3 สายพันธุ์ ทั้งนี้เป็นการค้นพบสายพันธุ์ใหม่ของโลก **ถึง 2 สายพันธุ์** คือ Ichthyovenator (*Ichthyovenator laosensis* Allain et al., 2012) และ Tangvayosaurus (*Tangvayosaurus hoffeti* Allain et al., 1999) นอกจากนี้ ยังมีพบแหล่งรอยตีนไถโนเสาร์ทอดยาวอยู่ริมฝั่งแม่น้ำ

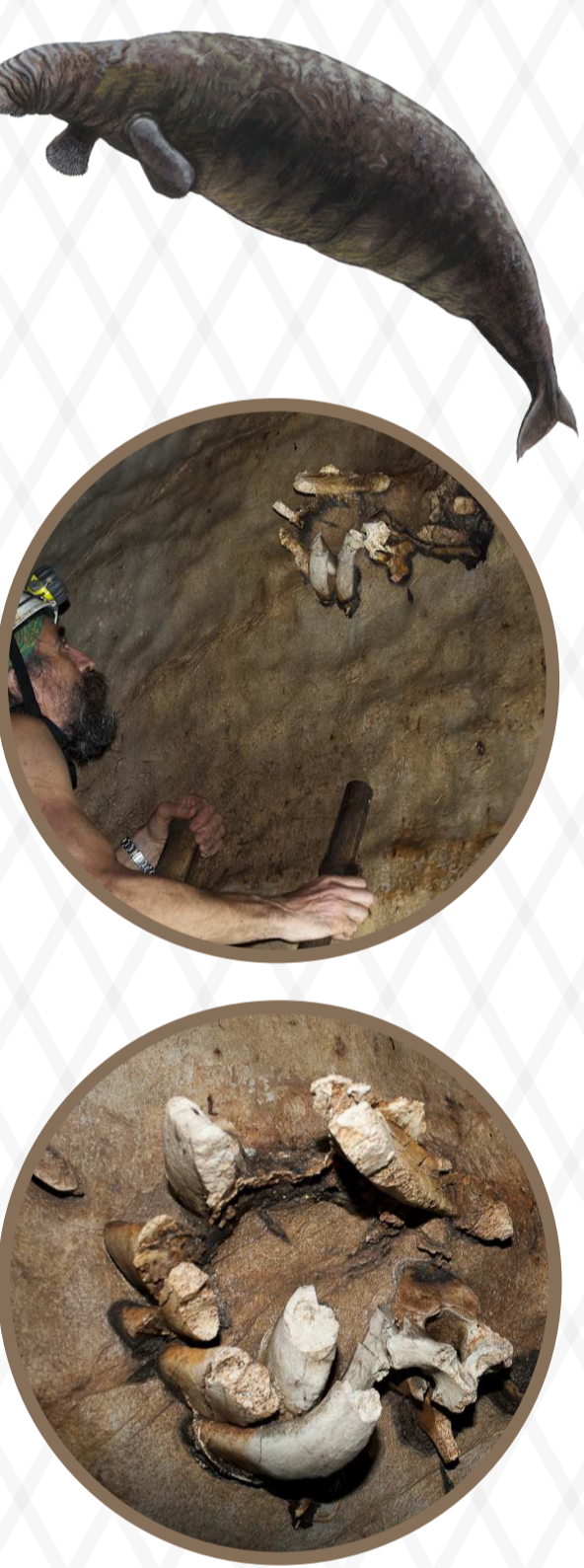
การค้นพบฟอสซิลไถโนเสาร์ครั้งแรก ในมาเลเซีย

มีการค้นพบซากฟอสซิลไถโนเสาร์จำนวนมากจากกลุ่มหินโคราชในประเทศไทย ซึ่งเป็นตะกอนยุคมีโซโซอิกที่กระจายตัวอย่างกว้างขวาง จึงทำให้มีการคาดการณ์กันว่า ในประเทศมาเลเซียน่าจะมีซากฟอสซิลไถโนเสาร์เช่นกัน ทีมนักวิจัยของมาเลเซียร่วมกับญี่ปุ่นได้ค้นพบฟอสซิลที่หลากหลายของไถโนเสาร์กินพืช และกินเนื้อจากตะกอนยุคครีเทเชียสของคาบสมุทรมาเลย์ โดยรายงานแรก (กุมภาพันธ์ ปี พ.ศ. 2557) เป็นการพบฟอสซิลของไถโนเสาร์กินปลา **กลุ่มสไปโนซอริต** ซึ่งยังคงสภาพไว้เป็นอย่างดี ทั้งสันยาวตลอดฟัน รวมถึงรอยหยักคล้ายฟันเลื่อย รายงานที่สอง (กุมภาพันธ์ ปี พ.ศ. 2557) เป็นการค้นพบฟอสซิลของไถโนเสาร์ออร์นิทิสเซียน หรือกลุ่มที่มีกระดูกสะโพกแบบนก ซึ่งเป็นการค้นพบไถโนเสาร์กินพืชครั้งแรกในมาเลเซีย นอกจากนี้ยังมีการค้นพบซากดึกดำบรรพ์หอยสองฝา ปลา น้ำจืด และเต่า ซึ่งหอยและปลาที่พบนั้นคล้ายคลึงกับที่พบในยุคครีเทเชียสตอนต้นของประเทศไทย ส่วนสถานที่พบซากดึกดำบรรพ์นี้ยังถูกเก็บเป็นความลับ

ก้าวเล็ก ๆ ที่ยิ่งใหญ่ของบรูไน

แม้บรูไนจะเป็นประเทศที่มีขนาดเล็กที่สุดในอาเซียน แต่นักวิทยาศาสตร์จากมหาวิทยาลัยบูรพาในดารุสซาลาม ก็ประสบความสำเร็จในการศึกษาด้านบรรพชีวินวิทยา เพราะมีการค้นพบฟอสซิลหอยและสัตว์ไม่มีกระดูกขนาดเล็กหลากหลายชนิดที่มีอายุราว 5 - 10 ล้านปี หรืออยู่ในยุคไมโอซีนตอนปลาย ที่ทับถมกันเป็นชั้นบนหน้าผาที่ผุกร่อนบนเขาอัมบอก (Ambok Hill) เขตตูดง นอกจากนี้ยังพบฟอสซิลของปลาฉลาม ปลากระเบน กระดองเต่า และปู อีกด้วย

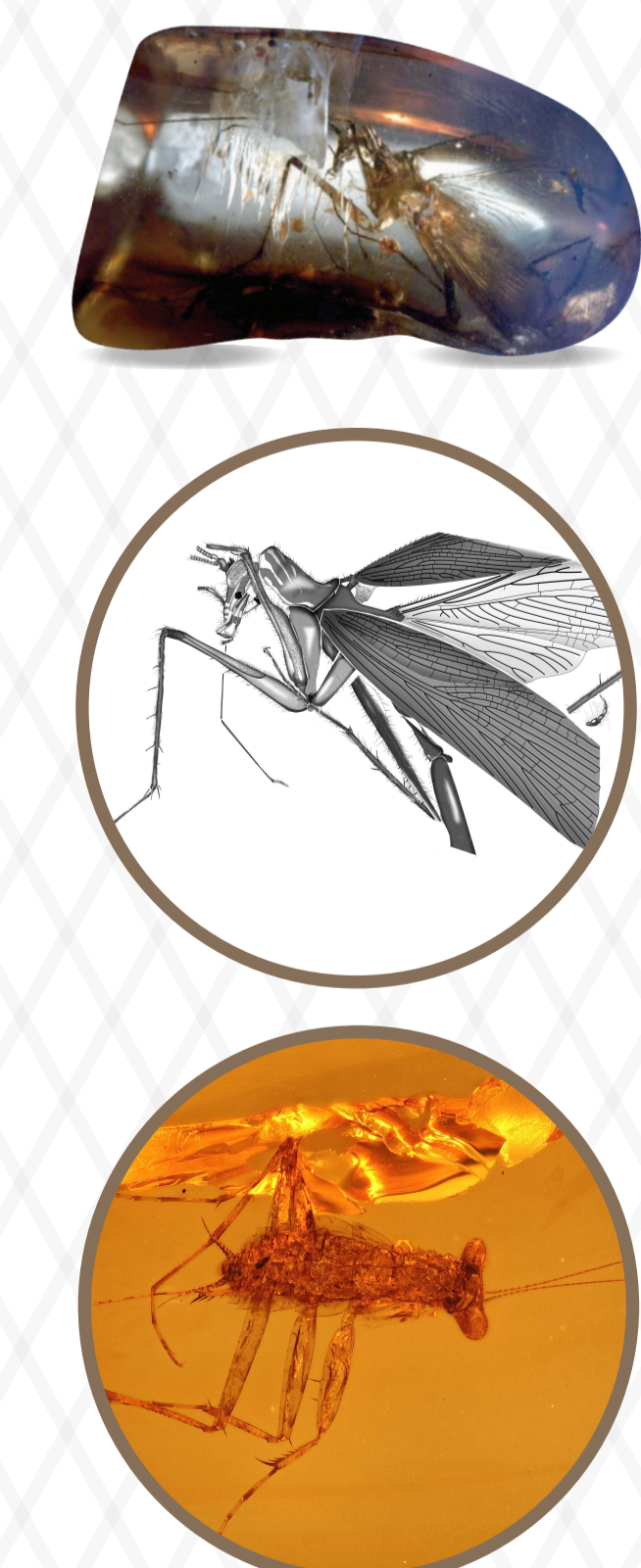
ฟิลิปปินส์ ประเทศหมู่เกาะที่รอการค้นพบ

ฟอสซิลกระดูกพะยูน (Sea Cow) ที่อาศัยอยู่ในยุคไมโอซีน (Miocene) และได้สูญพันธุ์ไปกว่า 20 ล้านปีก่อน ถูกค้นพบในผาหินปูน ภายใต้ถ้ำแม่น้ำใต้ดินปวยโต ปรินส์เซซา (Puerto Princesa Underground River) ที่เกาะปาลาวัน ประเทศฟิลิปปินส์ โดยคณะนักวิทยาศาสตร์ชาวอิตาลี ซึ่งการค้นพบก่อนหน้านี้ล้วนพบในเขตยุโรป เมดิเตอร์เรเนียน และแอฟริกา ดังนั้นการค้นพบฟอสซิลพะยูนที่ฟิลิปปินส์ในครั้งนี้จึงเป็นเรื่องที่น่าตื่นตาตื่นใจยิ่งนัก

กัมพูชา ปราสาทหิน vs. ไถโนเสาร์

ไถโนเสาร์กับปราสาทหิน สองสิ่งนี้ฟังดูไม่น่าจะเป็นเรื่องเดียวกัน เพราะปราสาทหินที่มีอายุนับพันปี คงเทียบไม่ได้กับไถโนเสาร์ที่มีชีวิตอยู่บนโลกนี้เมื่อกว่า 100 ล้านปีที่แล้ว แต่สิ่งที่ทำให้เกิดความพิศวงในหมู่นักโบราณคดี คือภาพแกะสลักที่ขอมมุมหนึ่งของปราสาทตาพรหม ปราสาทหินในเมืองพระนคร จังหวัดเสียมราฐ ประเทศกัมพูชา ที่ปรากฏภาพของสัตว์รูปร่างคล้าย **ไถโนเสาร์สเตโกซอรัส (Stegosaurus)** ไถโนเสาร์กินพืชที่มีแผ่นเกล็ดขนาดใหญ่ เรียงไปบนหลังเป็นแนวไปจรดปลายหาง จวบจนปัจจุบัน ก็ยังไม่มีข้อสรุปว่าภาพแกะสลักดังกล่าวมีที่มาอย่างไร มีเพียงข้อสันนิษฐานที่ยังคงถกเถียงกัน เพราะบางทีอาจเป็นการแกะสลักขึ้นใหม่ช่วงที่มีการบูรณะ บ้างว่าชาวขอมโบราณอาจมีการค้นพบซากฟอสซิลของไถโนเสาร์ชนิดนี้ จึงทำการสลักไว้บนปราสาทหิน หรือนี่อาจเป็นเพียงภาพแกะสลักรูปวัว หรือแรด ที่มีฉากหลังเป็นไปไม้ขนาดใหญ่ จนทำให้มองดูคล้ายไถโนเสาร์ดังที่ปรากฏ

ก้อนอำพันจากเมียนมา แดคซูลเวลลาสู่โลกล้านปี

อำพันเป็นอัญมณีที่เกิดจากยางของต้นไม้ยุคโบราณ ความงามของอำพันจึงมีคนนำมาสร้างสรรค์เป็นเครื่องประดับ แต่อำพันบางเม็ดอาจจะมีซากแมลงหรือซากพืชโบราณฝังตัวติดอยู่ภายใน ซึ่งเป็นหลักฐานทางบรรพชีวินวิทยาชั้นเลิศ หนึ่งในนั้นคืออำพันจากเมียนมา หลักฐานชวนตื่นตะลึงกับการค้นพบแมลงสาบพันธุ์ใหม่ของโลกที่เคยอยู่ในยุคครีเทเชียส หรือราว 100 ล้านปีมาแล้ว โดยนักวิทยาศาสตร์ชาวเยอรมันได้พบซากฟอสซิลแมลงชนิดหนึ่งมีขนาดเพียง 0.5 เซนติเมตร ในก้อนอำพันที่พบในเหมือง Noije Bum รัฐกะฉิ่น ประเทศเมียนมา หลังจากนั้นได้ทำการค้นคว้าวิจัยโดยนักวิทยาศาสตร์ชาวสโลวาเกีย จึงพบว่ามันเป็นแมลงสาบพันธุ์ใหม่และตั้งชื่อว่า *Manipulator modifcaputis* โดยมีมีลักษณะที่แตกต่างจากแมลงสาบในยุคนี้มาก คือ มีคอยาว ตาโต ขายาว ปากกว้าง ซึ่งเป็นลักษณะของแมลงนักล่าที่ออกหากินในเวลากลางคืน ไม่เพียงเท่านั้น อำพันหลายชิ้นจากเมียนมายังถูกศึกษาเพิ่มเติมโดยพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติฟลอริดาของสหรัฐฯ ซึ่งเผยแพร่การตรวจสอบฟอสซิลต้นตระกูลสัตว์เลื้อยคลานจำพวกกิ้งก่าและจิ้งจกตุ๊กแกในอำพัน โดยระบุว่ามีซากสัตว์เลื้อยคลานในอำพันดังกล่าวมีอายุราว 99 ล้านปี อยู่ในสภาพดี สามารถเก็บรักษาซากของรูปร่าง อู้งเท้า เกล็ดที่ผิวหนัง และอวัยวะภายในไว้ได้ทั้งหมด อีกทั้งแสดงให้เห็นว่าพื้นที่เขตรอบใน ช่วงกลางยุคครีเทเชียสเต็มไปด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ

เวียดนาม กับแหล่งซากฟอสซิลระดับโลก

วงการบรรพชีวินวิทยาในเวียดนามกำลังได้รับความสนใจ และมีความก้าวหน้าเป็นอย่างมาก เพราะมีการค้นพบซากฟอสซิลพืชและสัตว์ที่มีอายุย้อนไปได้มากกว่า 30 ล้านปี นานาชนิด และมีจำนวนมาก โดยเฉพาะที่ราบนาแดง (Na Duong) ทางตอนเหนือของฮานอยเมืองหลวงของประเทศเวียดนาม ที่นี่เป็นเมืองแร่ลิคไนต์ที่สำคัญของเวียดนาม ซึ่งนักวิทยาศาสตร์ได้ทำการศึกษาและค้นพบซากฟอสซิลในเหมืองจำนวนมาก ทั้งฟอสซิลพืชและสัตว์ เช่น ฟอสซิลของ “แรด (*Epiacetherium naduongense*)” ที่มีอายุมากกว่า 37 ล้านปีมีความใกล้เคียงกับแรดในยุโรป นั่นหมายความว่า ฟอสซิลที่ค้นพบนี้อาจจะเป็นบรรพบุรุษของแรดในยุโรปก็เป็นได้

นอกจากนี้ยังมีการค้นพบฟอสซิล Coal Beast สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมรูปร่างคล้ายหนูและฮิปโปโปแตมัส รวมถึงพบกระดูก ซึ่งฟอสซิลทั้งสองชนิดเป็นสัตว์ตัวโตได้ว่าพื้นที่ ของเมืองนี้เคยเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ (ป่าริมน้ำ) มาก่อนนั่นเอง

ไถโนเสาร์ที่สิงคโปร์

หากใครที่หลงใหล หรือชื่นชอบซากฟอสซิลของไถโนเสาร์ ห้ามพลาดการเข้าชม **พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา ลี กง ฉีเยน (The Lee Kong Chian Natural History Museum)** ซึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยาแห่งแรกของสิงคโปร์ เปิดทำการเมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2558 พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ใช้ทุนสร้างถึง 35 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตัวอาคารสูง 7 ชั้น สถาปัตยกรรมภายนอกมีรูปทรงคล้ายก้อนหินแกรนิตที่มีมอสปกคลุม โดยมุมด้านหนึ่งของอาคารออกแบบให้กระเบื้องเป็นสีดินเผาและตกแต่งด้วยพืชพรรณสิงคโปร์หายากเรียงกันเป็นชั้น ไฮไลต์ที่สำคัญของที่นี่คือ โครงกระดูกของ **ไถโนเสาร์คอยาวพันธุ์ดีพลอดอคัส (Diplodocus) 3 ตัว** ชื่อ ปรินส์, อะพอลโลเนีย และทวิงกี้ (Prince, Apollonia, Twinky) ซากฟอสซิลที่ขุดค้นพบที่ไวโอมิ่ง ประเทศสหรัฐอเมริกา มีความสมบูรณ์กว่า 80% และอย่าพลาดชมการแสดงแสง สี ทุก 30 นาที ที่จะนำเราย้อนอดีตไปยังโลกล้านปีที่สุดตื่นตาตื่นใจ

บัตรสมาชิก ไถโนเสาร์ เรื่องเล่าจากฟอสซิล 59-06 / No. 07

ผลิตโดย **โครงการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (TK park) สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) ศูนย์วิจัยและการศึกษาบรรพชีวินวิทยา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**